

Miten lääkekehityksen murros vaikuttaa sen julkiseen rahoitukseen?

Kaikkein innovatiivisinta lääkekehitystä Suomessa tekevät pienet life sciences -yritykset. Ne tarvitsevat rahoitusta sekä muuta tukea lääkekehitysosaamisessa. Innovaatorahoituskeskus Tekes edistää sellaisten yhteistyömuotojen syntymistä, jotka parantavat kasvuhakuisten suomalaisyritysten liiketoimintamahdollisuuksia sekä tuovat Suomeen investointeja.

Lääkekehityksen historia on ollut menestyslääkkeiden (blockbuster) voittokulkua. Tiettyyn sairauteen kehitetyn lääkkeen teho on osoitettu populaatiotasolla, ei yksilöllisesti. Myyntiluvan saaneet lääkkeet ovat tuottaneet yhtiöille satumaisia tuotteita, jotka on sijoitettu uusien lääkeaineiden etsimiseen, kehittämiseen ja klinisiin tutkimuksiin. Nyt tilanne on muuttumassa.

Henkilökohtainen lääketiede perustuu siihen, että sairauteen etsitään yksilön perimän ja muiden henkilökohtaisten ominaisuuksien mukainen räätälöity hoito. Tällöin geenitiedon, diagnostiikan, potilastietojen ja muun terveystiedon merkitys kasvaa hoidon suunnittelussa ja seurannassa. Tämä henkilökohtaistuvan lääketieteen esiinmarssi muuttaa alan tutkimus- ja kehitystoimintaa merkittävästi.

Miksi lääkekehityskohteiden kaupallistaminen on vaikeaa?

Biolääketieteellisen tutkimuksen taso Suomessa on korkea. Monet ryhmät keskeisissä yliopistoissa pärjäävät hyvin tieteellisten julkaisujen ja tieteellisten ansioiden perusteilla myönnettävän tutkimusrahoituksen kilpailussa.

Uuden lääkeaineen kaupallistamiseen tehtävä tutkimus ja lääkekehitys ovat kuitenkin vaatimuksiltaan hyvin toisenlaisia kuin akateeminen perustutkimus. Lisäksi lääkealan tutkimus- ja tuotekehitysprojektien kaupallistaminen on erittäin kilpailtua. Hyvin validoituja lääkekehityskohteita on tarjolla runsaasti. Markkinoitavaksi lääkkeeksi päätyy vain yksi 5 000 tuoteideasta.

Ainoastaan suuret lääkeyhtiöt (big pharma) voivat viedä läpi kokonaisia lääkekehityshankkeita. Tutkimusryhmissä tai biolääketieteen alan uusissa yrityksissä synnytyt innovatiiviset ja patentein suojatut lääkeaihiot myydään tai lisensoidaan lääkeyhtiöille. Nämä puolestaan vastaavat loppuvaiheen kehityskustannuksista. Lääkeyhtiö maksaa lääkeaihion kehittäjälle lisenssimaksuja viimeistään silloin, kun lääkeaine tuodaan onnistuneesti markkinoille.

Tekes edistää uudenlaista yhteistyötä

Kaikkein innovatiivisinta lääkekehitystä Suomessa tekevät pienet life sciences -yritykset, jotka tarvitsevat rahoitusta sekä muuta tukea lääkekehitysosaamisessa. Akateemisen tutkimusyhteistyön kautta ne parhaimmillaan pääsevät uusien tutkimusmenetelmien ja teknologioiden äärelle, joita hyödyntämällä niiden mahdollisuus läpimurtoihin paranee.

Bioinformatiikka, biomarkerit, farmakogenetiikka, kuvantaminen ja molekyyli diagnostiikka ovat teknologia-alueita, jotka tuovat biolääketieteelliseen tutkimukseen ja kehitykseen aivan uusia mahdollisuuksia. Niiden soveltamiseen on myös syntynyt erikoistuneita yrityksiä, joilla osaltaan on mahdollisuus kasvattaa liiketoimintaansa. Myös perinteinen lääketeollisuus on viime vuosien aikana alkanut avautua erilaisille yhteistyökuvioille.

Tekesin rahoituksen avulla yritykset voivat kasvaa nopeammin ja uudistaa liiketoimintaansa. Kun Tekesissä arvioidaan hanke-ehdotusten rahoittamista, merkittäviä tekijöitä ovat uuden innovaation potentiaali sekä projektin sisältö ja sen resursointi.

Erityisesti nuorten yritysten arvioinnissa painaa yrityksen avainhenkilöiden muodostama tiimi ja sen osaaminen. Tekes rahoittaa osan projektin kustannuksista, ja osa yrityksen tulee itse pystyä rahoittamaan.

Tekes tarjoaa kasvuhaluille yrityksille tutkimus- ja kehitysrahoituksen lisäksi myös rahoitusta ja palveluja kansainvälisille markkinoille valmistautumiseen. Tutkimus- ja kehitysrahoituksen avulla tuotetta, palvelua ja liiketoimintamallia voi edelleen kehittää ja myös pilotoida isossa mittakaavassa. Lisäksi lupaavimmat nuoret yritykset voivat hakea rahoitusta liiketoiminnan kokonaisvaltaiseen kehittämiseen ja nopeaan kasvuun.

Rahoituksen lisäksi Tekes tarjoaa palveluja, osaamista ja vaikutusmahdollisuuksia Tekesin ohjelmissa.

Terveyttä biteistä

Juuri käynnistyvän Terveyttä biteistä -ohjelman tavoitteena on nostaa Suomi kansainvälisesti tunnetuksi digitaalisen terveyden keskittymäksi. Tekesin ohjelmalla edistetään monialaisiin kumppanuuksiin ja liiketoimintaverkostoihin perustuvan uuden toimintaekosysteemin syntymistä. Ohjelma on tarkoitettu ensisijaisesti digitalisaatiota hyödyntäville, kansainvälistä kasvua tavoitteleville yrityksille, jotka kehittävät tuotteita ja palveluja muun muassa terveyden edistämiseen ja yksilöllistettyyn hoitoon.

Tekesin eurooppalaisten yhteisohjelmien neuvontapiste

Tekesissä toimii eurooppalaisten yhteisohjelmien neuvontapiste, josta saa tietoa mahdollisuuksista osallistua eri ohjelmiin. Esimerkiksi Innovatiiviset lääkkeet -ohjelmassa (Innovative Medicines Initiative, IMI) teollisuus, huippututkimus ja innovatiiviset pk-yritykset yhdessä pyrkivät kehittämään uusia innovatiivisia lääkkeitä. Ohjelman toisen kauden (2014–2024) painopisteisiin kuuluvat myös henkilökohtainen lääkitys ja sairauksien ennaltaehkäisy. Vahvan teollisuusconsortion ja tutkimusverkoston lisäksi ohjelmaan kannustetaan erityisesti potilasjärjestöjä sekä pk-yrityksiä.

Pekka Kahri

*Palvelujohtaja, suuret yritykset ja julkiset organisaatiot
Tekes*

Artikkeli on kirjoitettu 31.10.2014 ja julkaistu Sic!-verkkolehdessä 18.12.2014.

Takaisin

HYVÄ TIETÄÄ

Tekes: Terveyttä biteistä. www.tekes.fi/terveyttabiteista